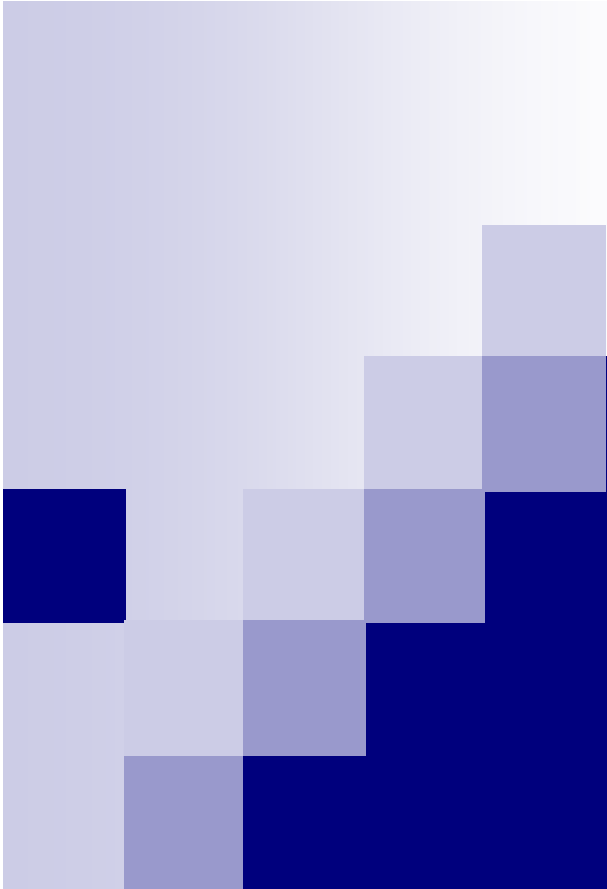

Fordelingsutvalgets rapport

Overrekkeelse til finansministeren

06.05.09

Utvalgets mandat

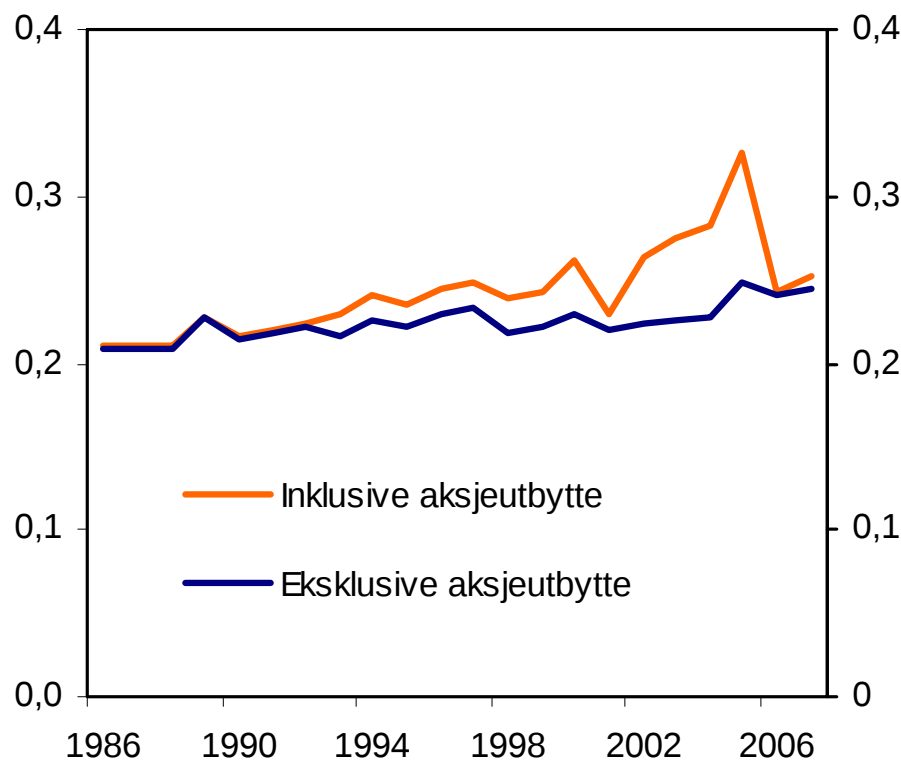
- Historisk utvikling og drivkrefter
- Fordeling, effektivitet og den nordiske modellen
- Vurdere tiltak mot økte forskjeller

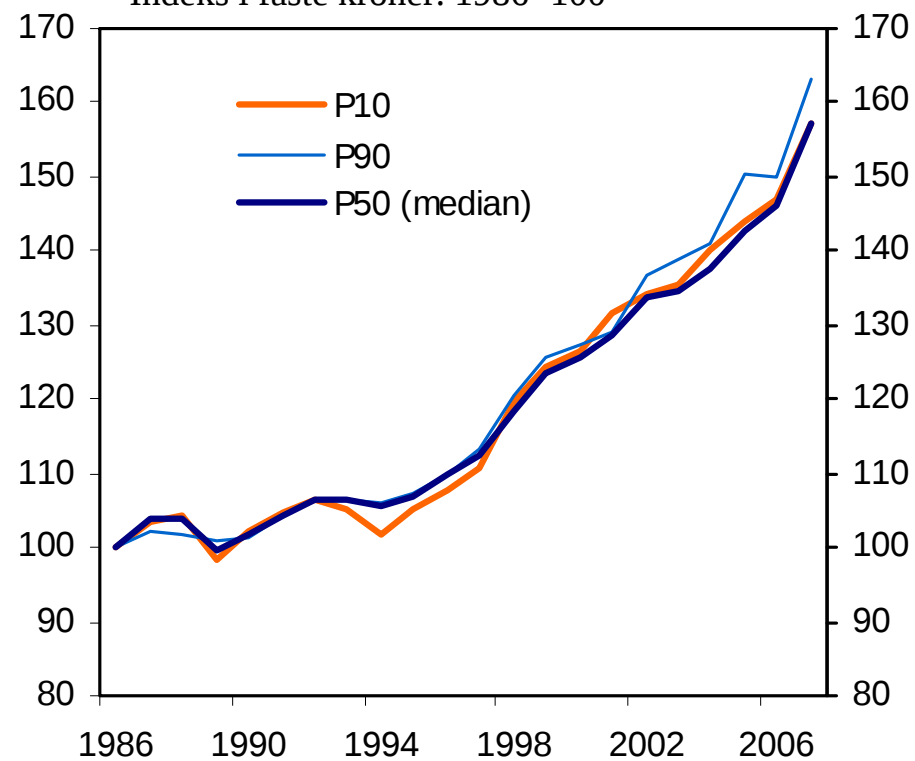
1. Hvordan ser inntektsfordelingen ut?

Inntektsfordeling 1986-2007

Utviklingen i inntektsulikhet målt ved Gini-koeffisienten. Inntekt etter skatt pr. forbruksenhet1) (EU-skala). 1986 – 2007

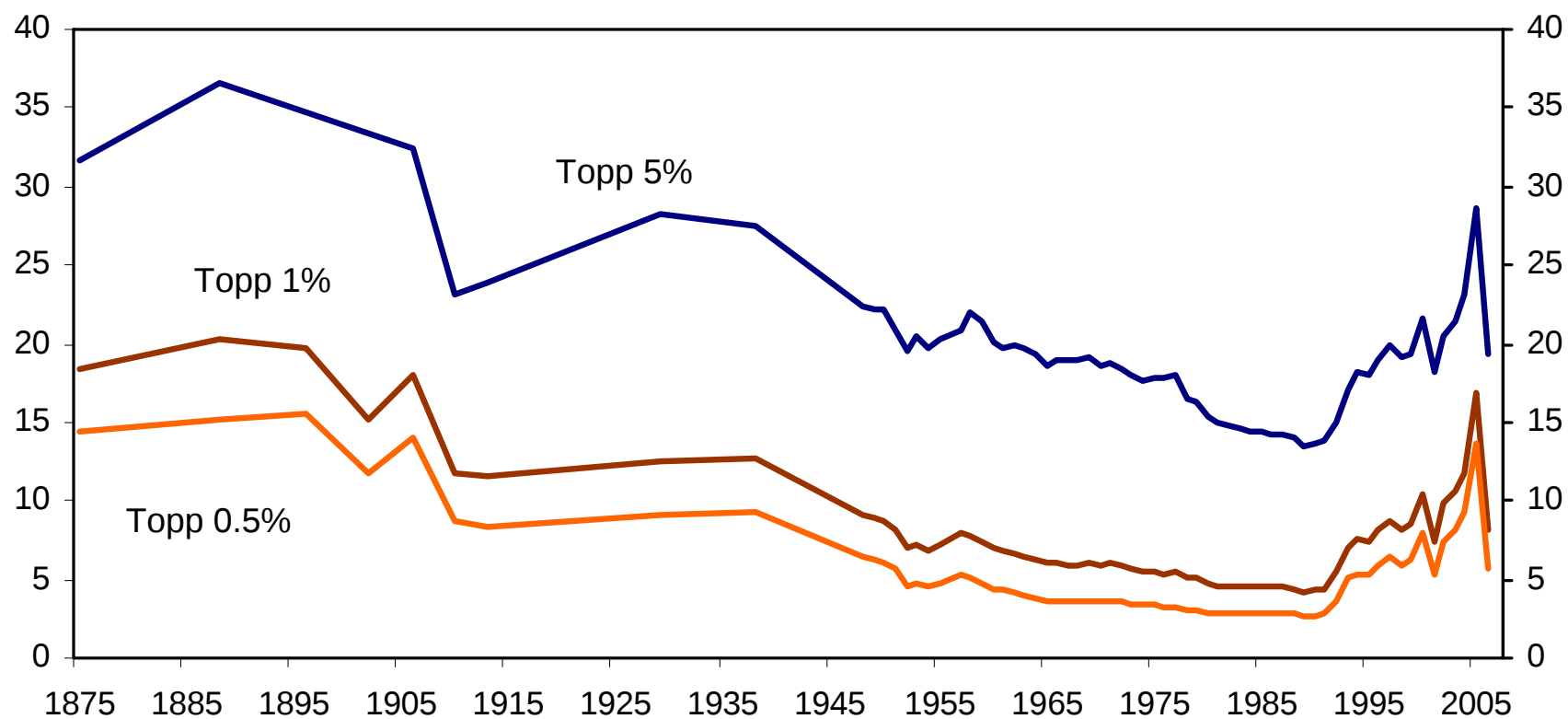
Utviklingen i inntekt etter skatt pr. forbruksenhet (EU-skala). Personer i ulike deler av inntektsfordelingen
Indeks i faste kroner. 1986=100

Inntektsfordeling 1875-2006

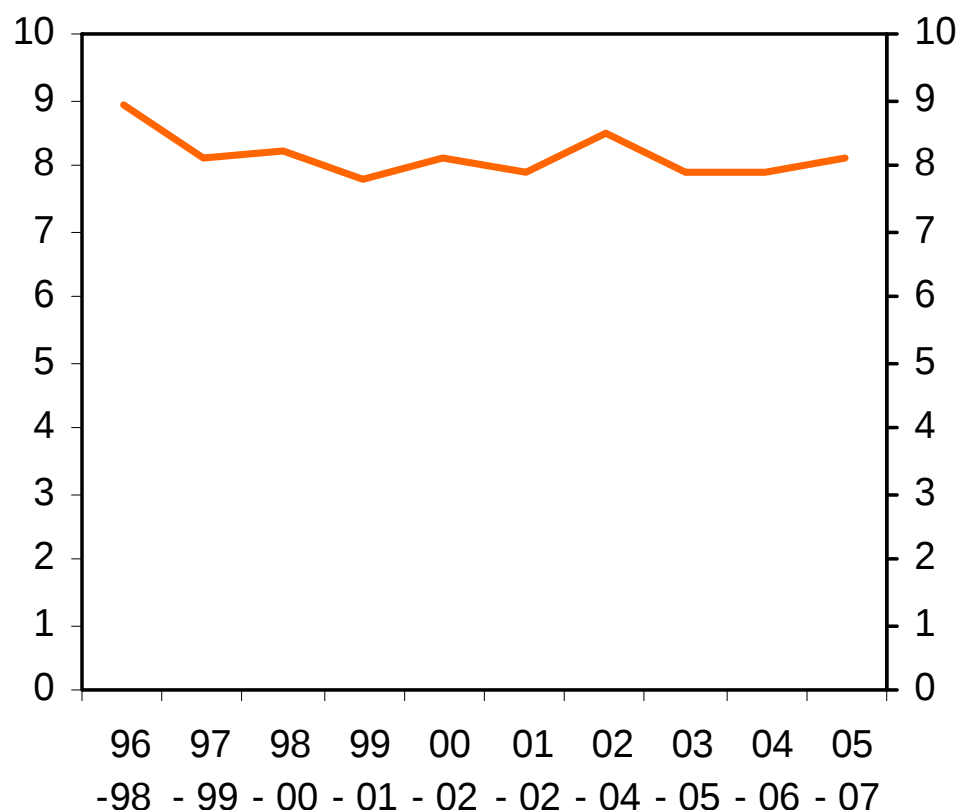
Inntektsandeler. Prosent av samlede inntekter

Like mange med lav inntekt

- Stabil lavinntekt
- Endret sammensetting i gruppen
 - Flere innvandrere
 - Flere barn
 - Positivt, gitt bakgrunnsfaktorer

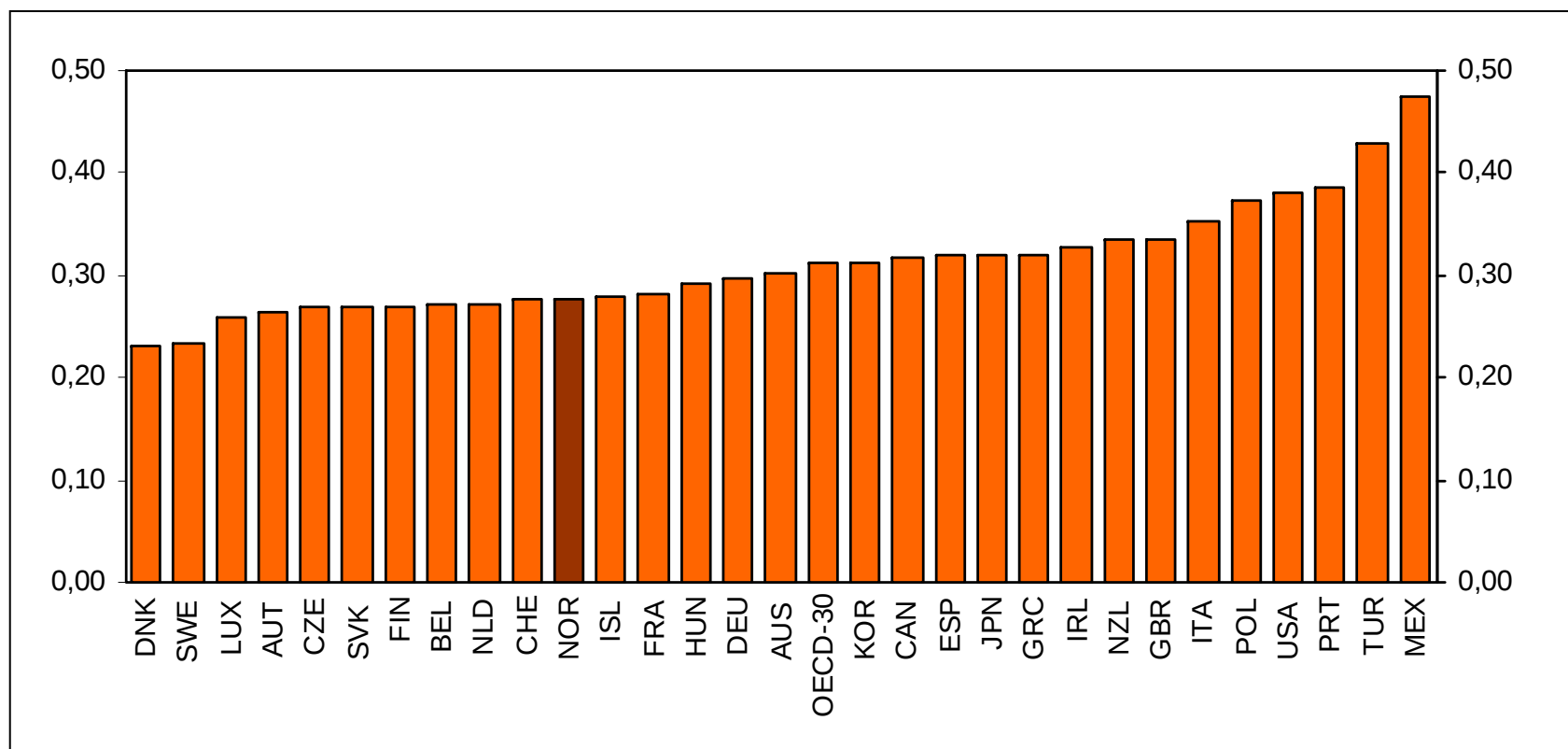
Utviklingen i vedvarende lavinntekt

Norge: jevn fordeling i et int. perspektiv

Fordelingen av husholdningenes inntekt per forbruksenhet i OECD-land.
Målt ved Gini-koeffisienten

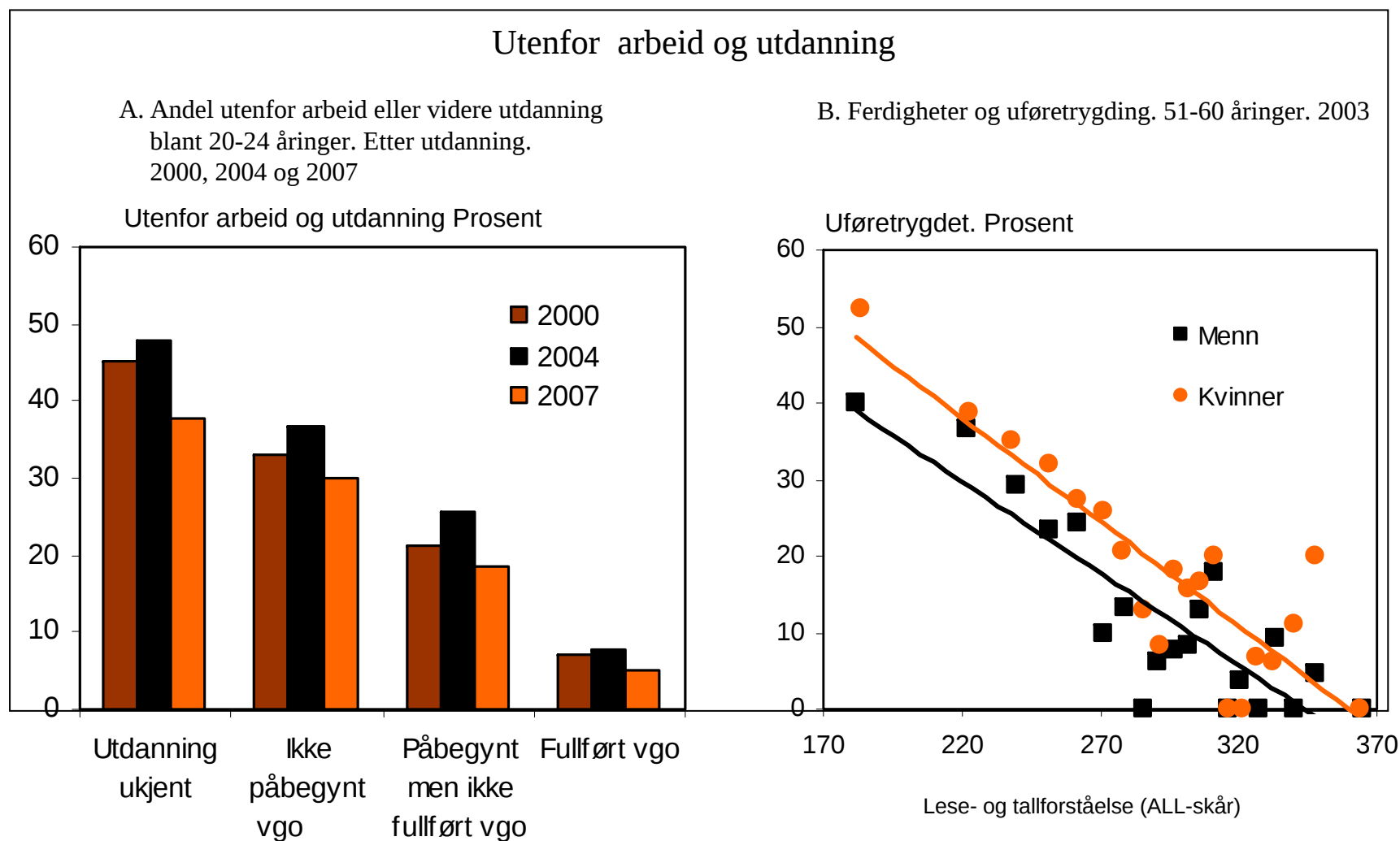
2. Hva driver inntekstfordelingen?

Hva driver inntektsfordelingen?

- Utdanning
- Økonomisk vekst
- Konjunkturer
- Internasjonale forhold
- Familiebakgrunn
- Bolig- og kredittmarkeder
- Lønnsdannelse

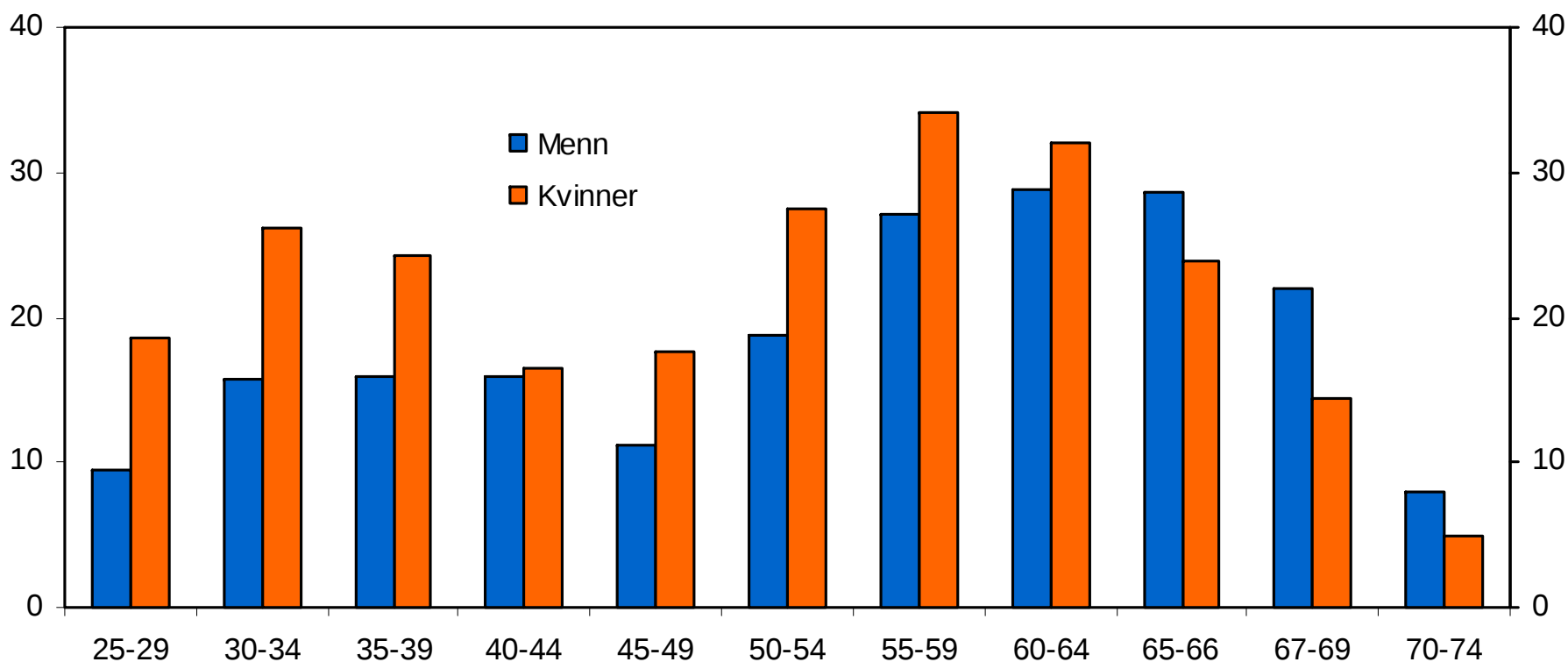
Utdanning

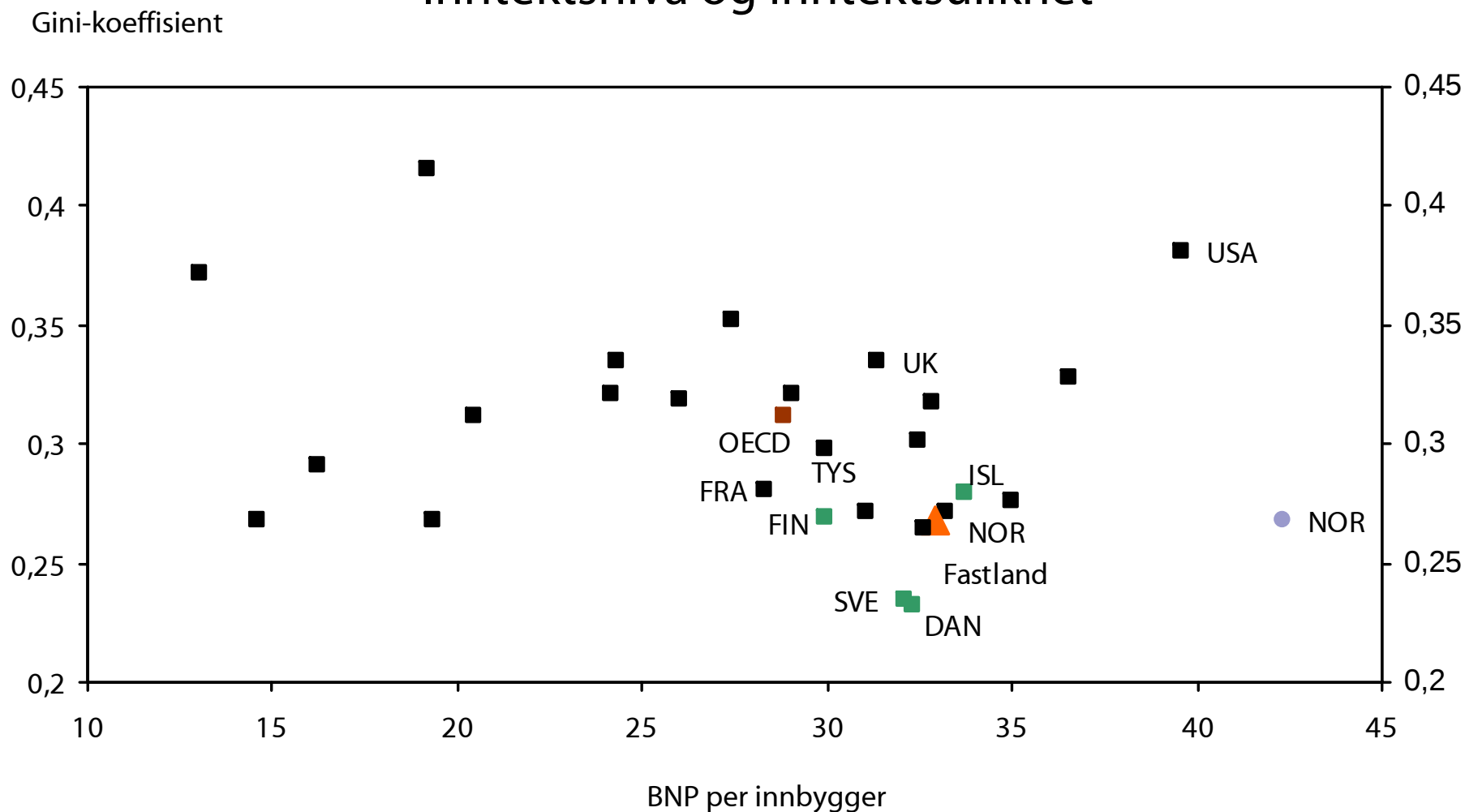
Utdanning viktig for markedsinntekt

Forskjeller i yrkesfrekvens mellom de med høyeste og lavest utdanningsnivå. 2008

Økonomisk vekst

Inntektsnivå og inntektsulikhet

Konjunkturer

- Makropolitikk viktig
 - Konjunktorene gir varige effekter på lønn
- Grupper med svak yrkestilknytning er særlig utsatt for konjunktursvingninger
- Gode sikkerhetsnett bidrar til å dempe effektene

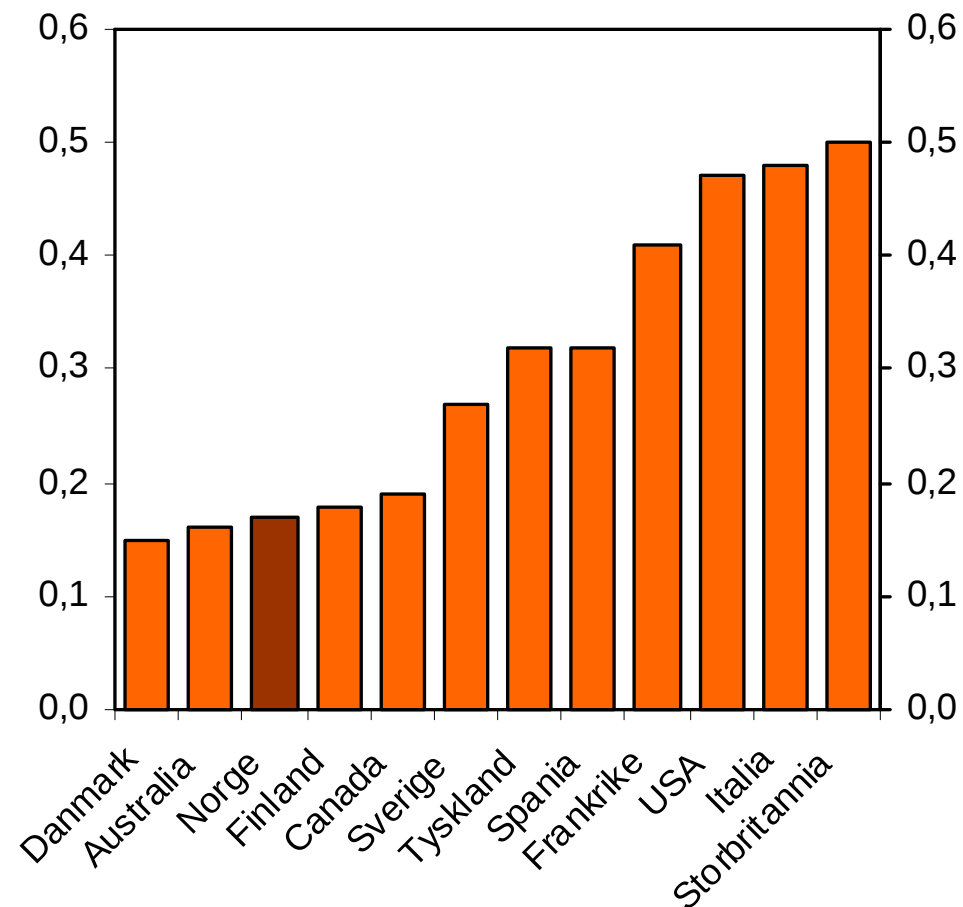
Internasjonale forhold

- Har friere flyt av kapital økt avkastningskravet i Norge?
- Friere handel gir press på avlønning i visse sektorer av økonomien, neppe viktig i Norge
- Tettere sammenveving av økonomiene bidrar til økt sårbarhet – utfordring for makropolitikken

Familiebakgrunn

- Større mobilitet enn i mange andre land
- Familie og nabolag spiller mindre rolle
- Redusert betydning over tid
- Likevel sterk sammenheng mellom foreldre og barns utdanning og inntekt

Inntektsmobilitet
i noen OECD-land

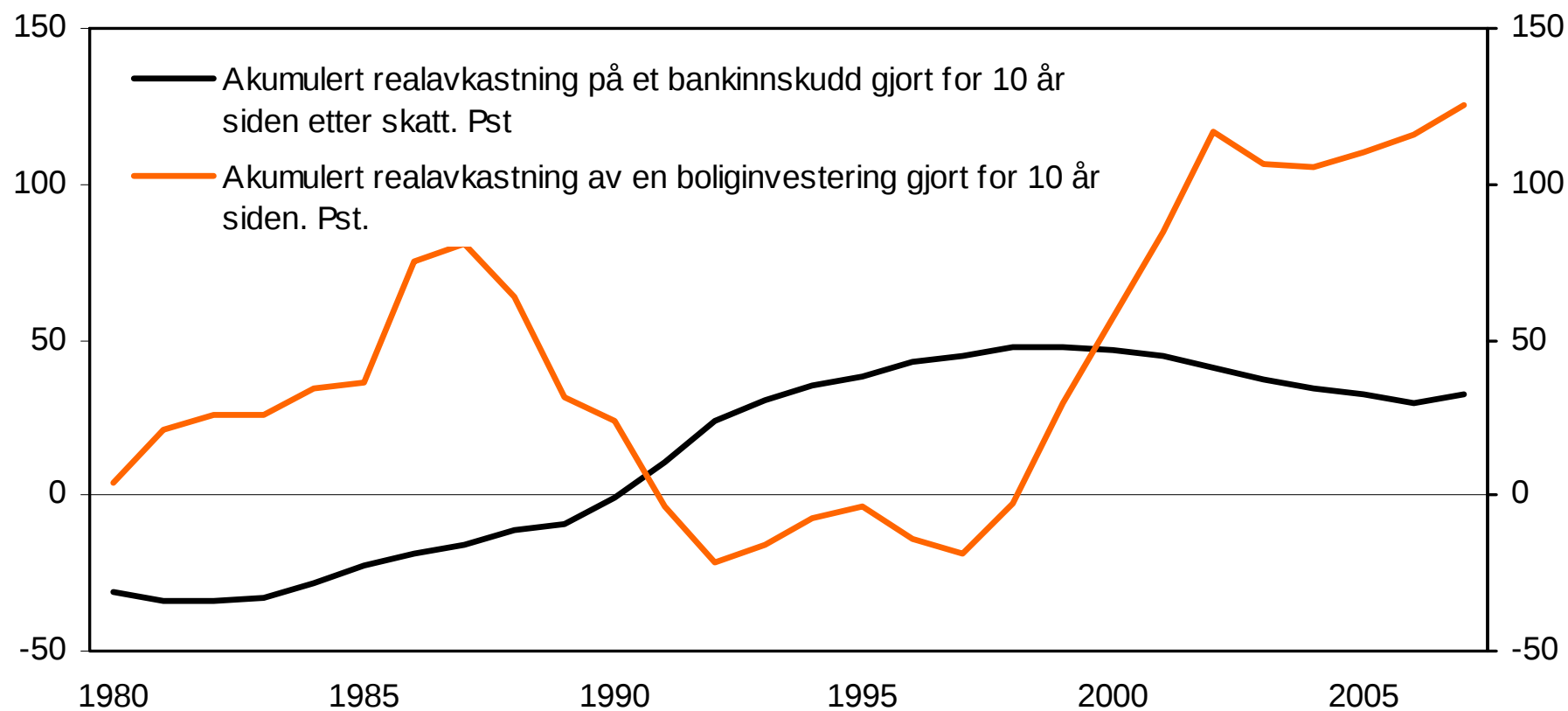
Bolig- og kredittmarked

- Kredittmarkedet gjør det mulig å fordele konsum over tid - velferdsgevinst
- Større innslag av "flaks og uflaks" enn tidligere når svingningene i boligpriser er store og tidspunkt for kjøp er viktig
- Ulik behandling av skatt på inntekt av ulike formuesobjekter gir horisontal skjevhet og bidrar til ustabilitet i makro?

Boligmarkedet

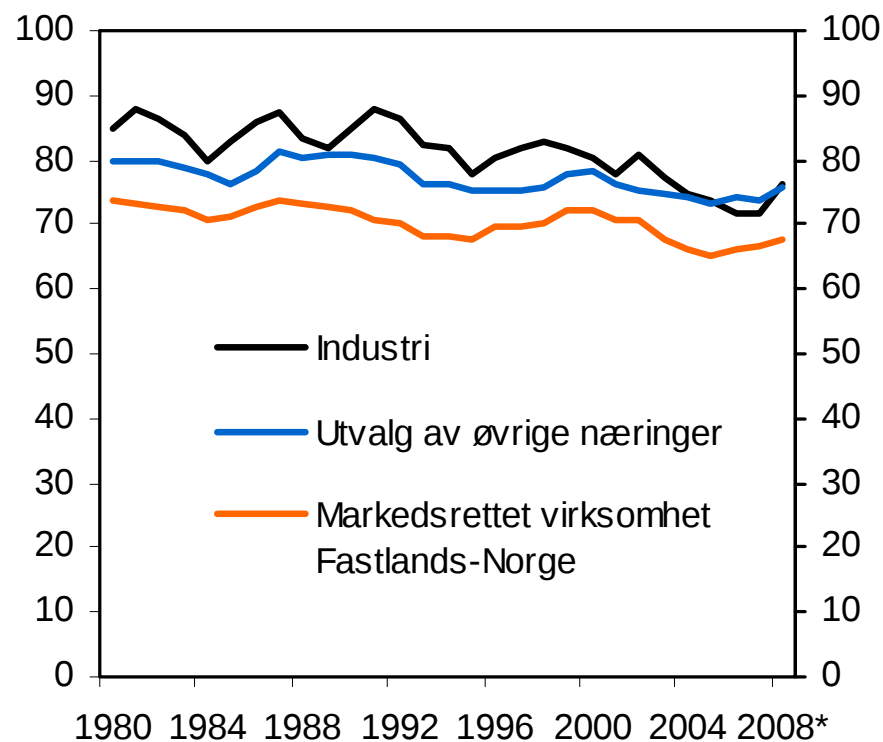
Akkumulert realavkastning

Lønnsdannelse

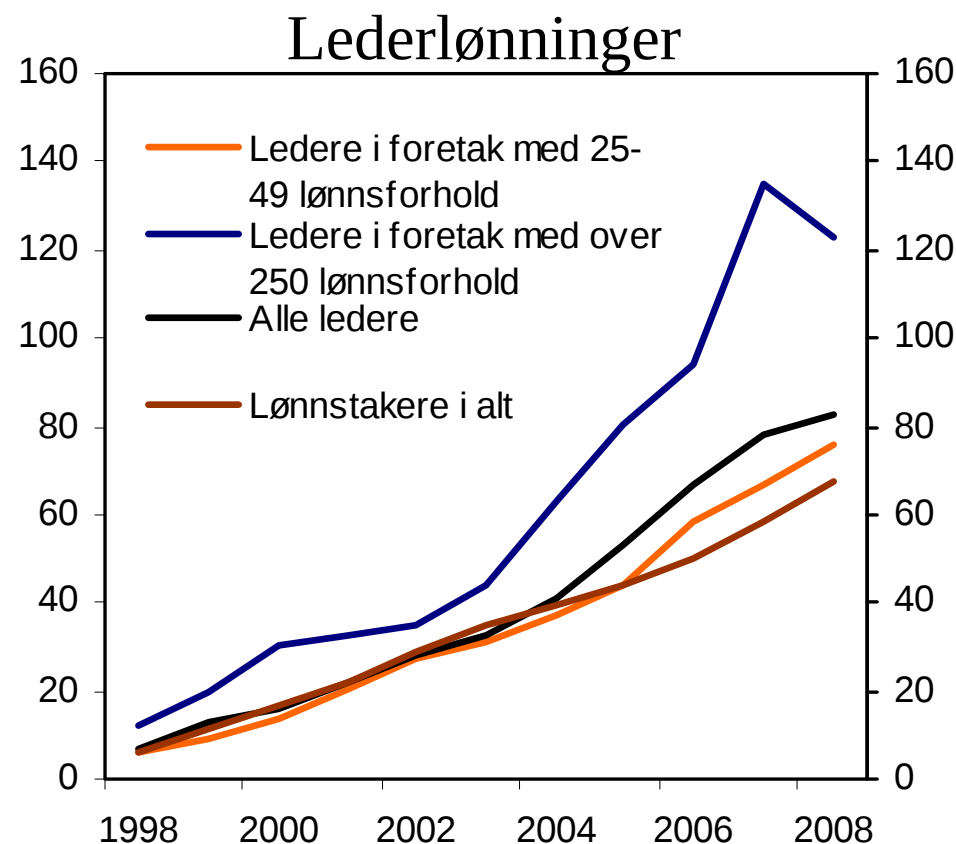
- Fallende lønnsandel
- Økt kapitalandel og kapitalinntekter
- Likevel sterk vekst i kjøpekraften

Lønnskostnader i prosent av faktorinntekt

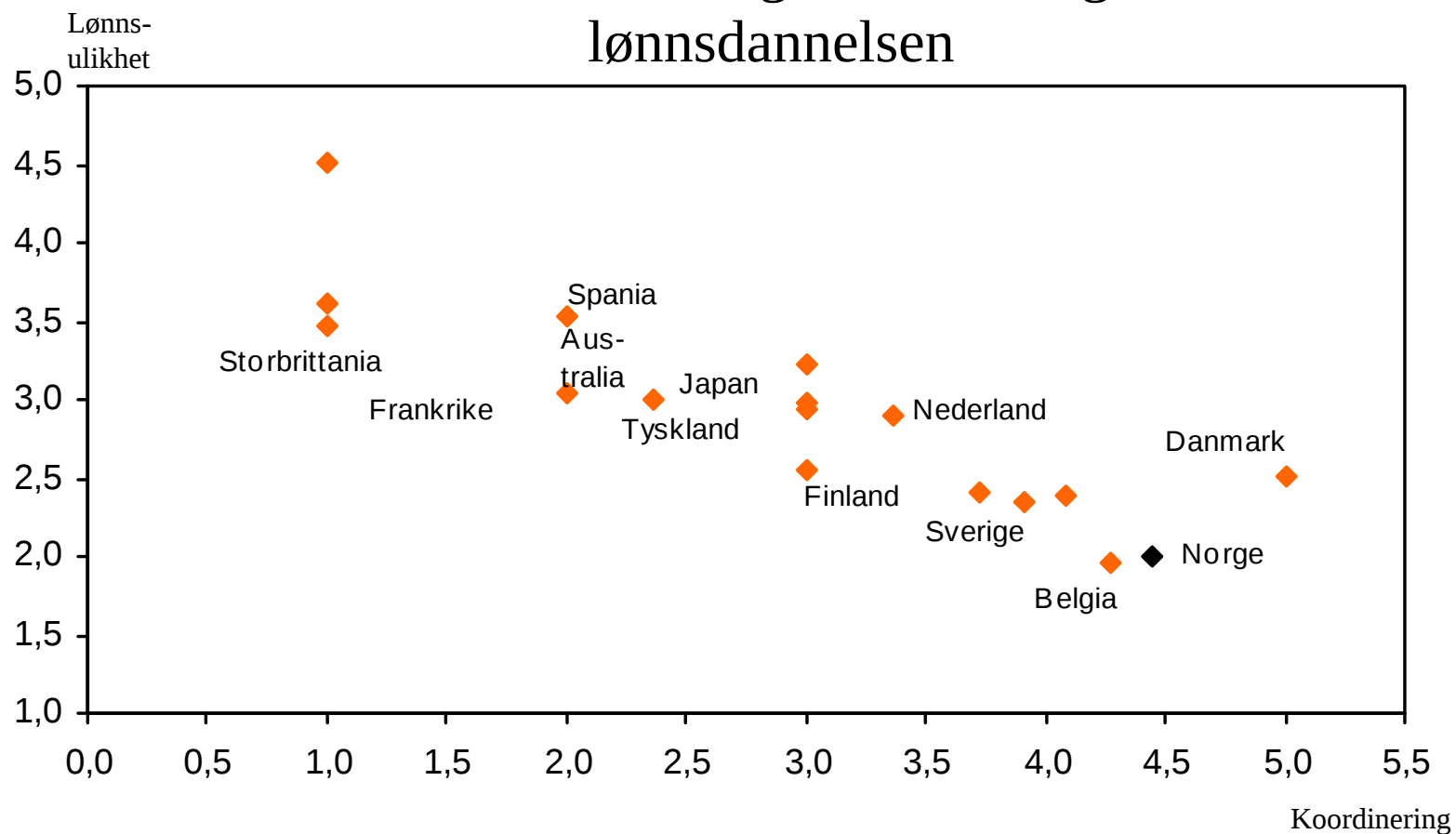
Lønnsdannelse

- Økte lederlønninger i store foretak
- Er globalisering eller nasjonale holdninger årsaken?
- Kan lavere marginalskatt ha gjort økt topplønn viktigere?

Lønnsdannelse

Lønnsulikhet og koordinering i lønnsdannelsen

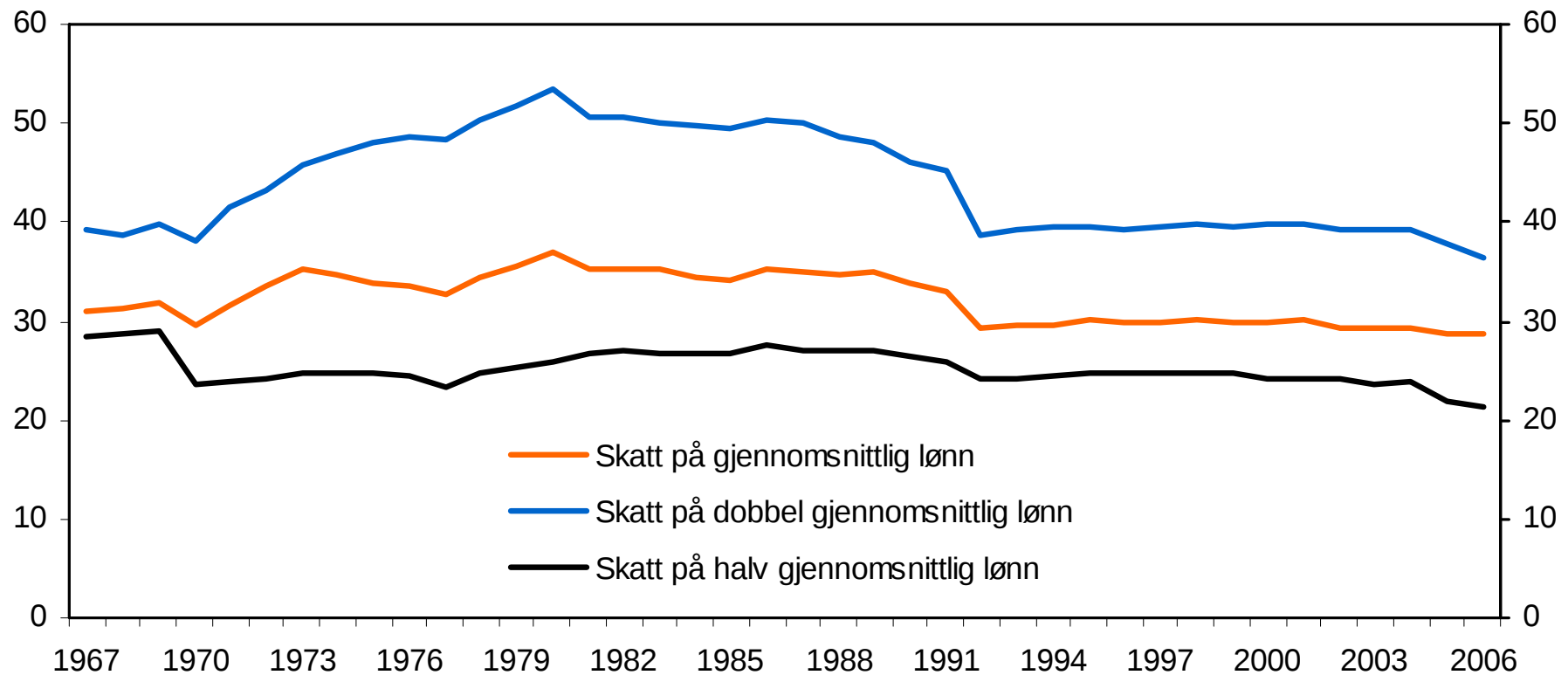

3. Skattesystemet og fordeling

Skattesystemet: mindre progressivt etter 1992 og 2006

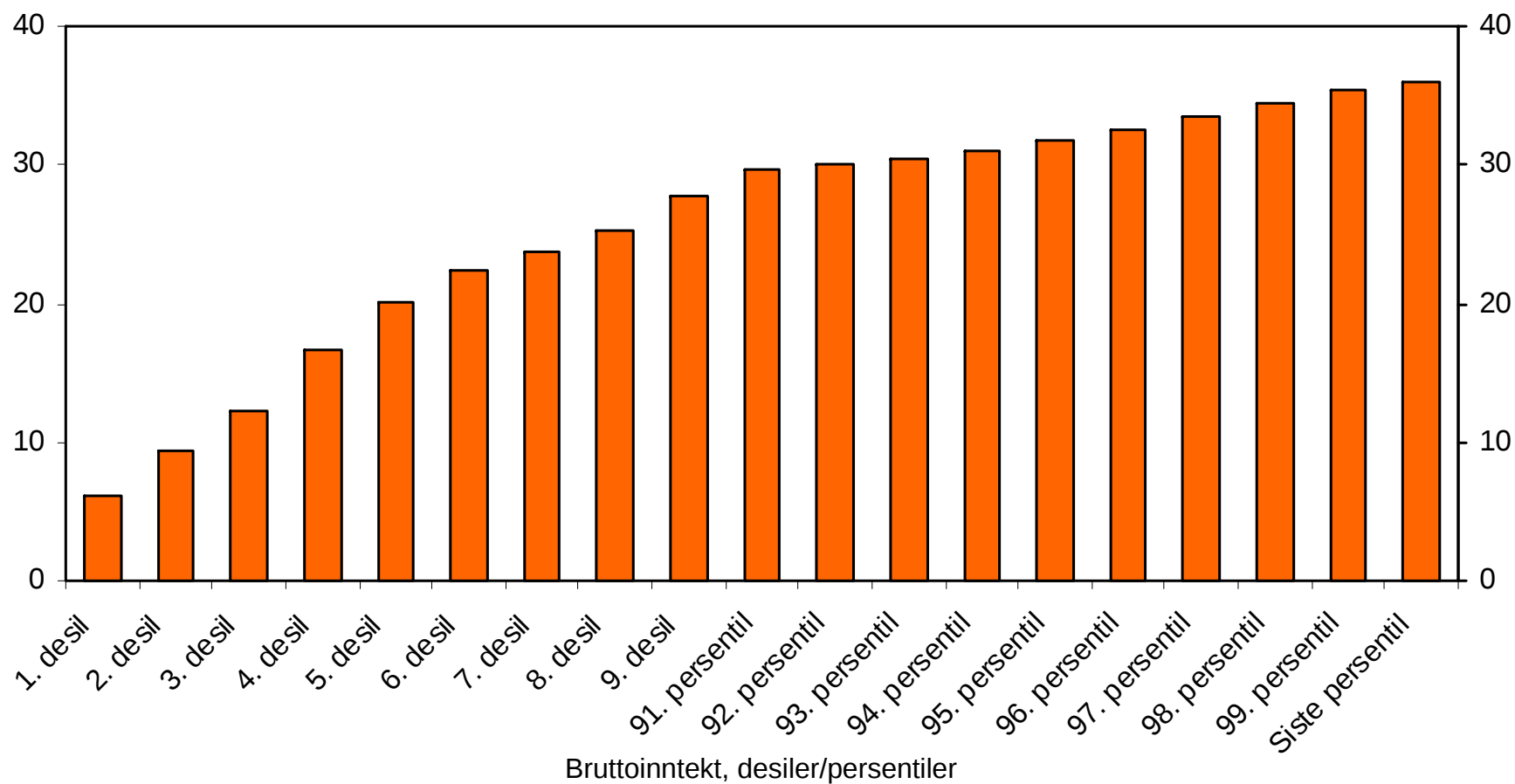
Skatt for personer i klasse 1 (enslige)

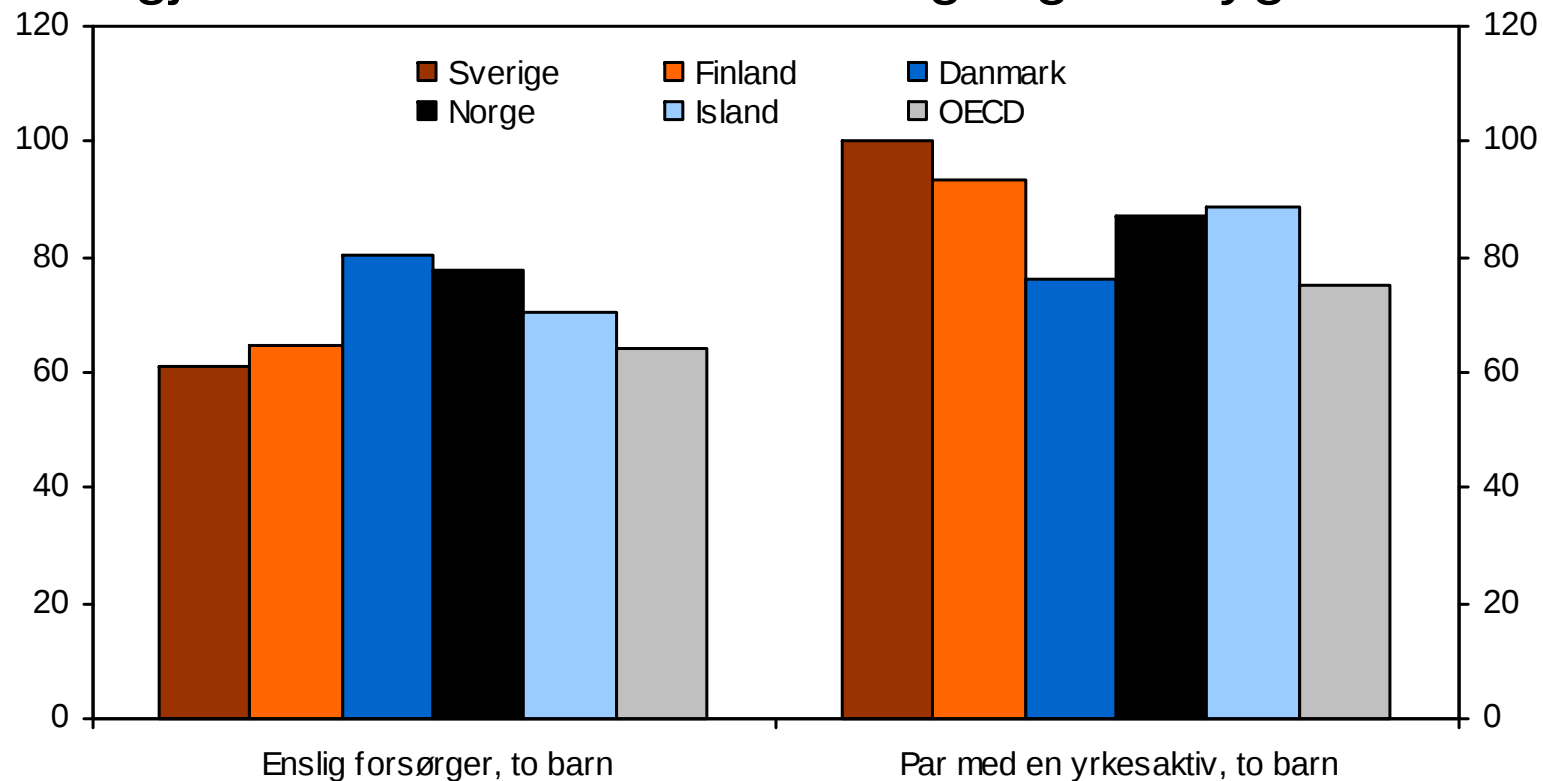
Skattesystemet

Utlignet skatt som andel av bruttoinntekt i ulike grupper, 2007

Skattesystemet og trygder gir til sammen grunn til bekymring

Effektiv gjennomsnittsskatt ved overgang fra trygd til fulltidsjobb

4. Hvilke tiltak foreslår utvalget?

Tiltak: Utdanning: Tidlig læring!

■ Like muligheter

- ☐ Videreføre gratisprinsippet
- ☐ Gratis kjernetid i barnehagene
- ☐ Øke kvaliteten - flere førskolelærere
- ☐ Sikre gjennomføring i grunnskole og videregående skole

Tiltak: Arbeidsmarkedet

- Motkonjunkturpolitikk er viktig for fordeling på lang sikt
 - Kombinere dagpenger/utdanning
 - Økt bruk av tilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med varig nedsatt arbeidsevne
 - Vurdere dansk fleksjobbordning

Tiltak: Skatter og overføringer

■ Bedre fordeling:

☐ Høyere barnetrygd

- Regulere barnetrygd etter lønnsvekst
- Gjeninnføre søskentillegg og eventuelt småbarnstillegg

☐ Fase ut kontantstøtten

☐ Gjennomgang av sosialhjelpen

Tiltak: Skatter og overføringer, forts.

■ Mulig inndekning:

- ☐ Økt toppskatt
- ☐ Gradvis innføring av boligsskatt
- ☐ Bedre verdsetting av bolig i formuesskatten

Oppsummert

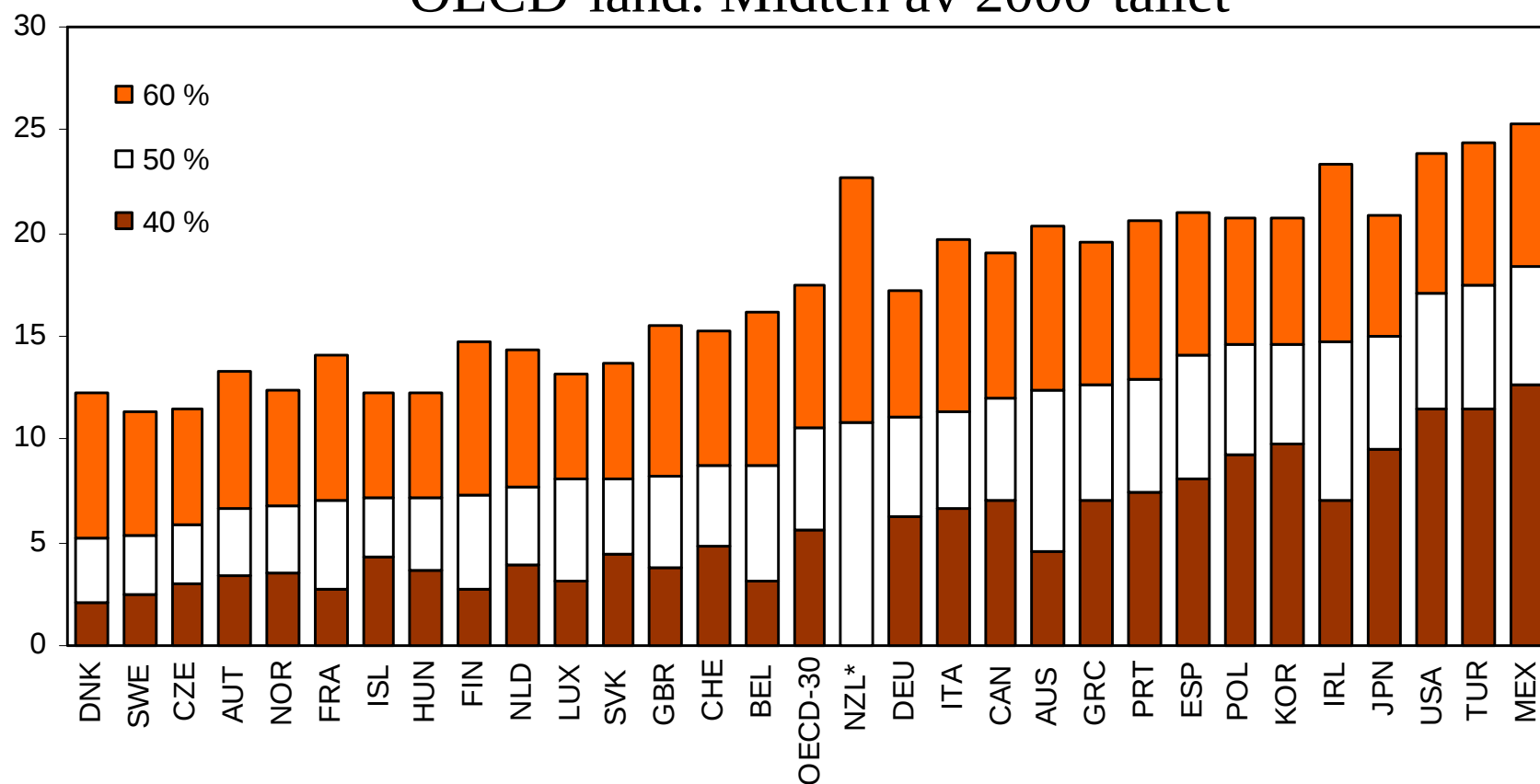
■ Nordisk modell

- ☐ Videreføre institusjonelle ordninger som gir liten skjevhet i markedsinntekt
- ☐ Fokuserer på generelle velferdsordninger - ikke målrettede tilskudd
- ☐ Bedre svake gruppers stilling ved økt kompetanse

Norge: Relativt få med lavinntekt

Andelen personer med inntekt under ulike lavinntektsgrenser.
OECD-land. Midten av 2000-tallet

Skattesystemet

Marginalskatt inklusiv arbeidsgiveravgift

